

UJVÁRY ZOLTÁN

**AZ AGRÁRKULTUSZ KUTATÁSA
A MAGYAR ÉS AZ EURÓPAI
FOLKLÓRBAN**

DEBRECEN, 1969

Tartalom

Előszó	5
Bevezetés	7
A nagy előd: Mannhardt Wilhelm jelentősége	20
Szélsőséges bírálatok Mannhardt W. teóriája ellen	32
○ Az antik istenek, kultuszok és az újkori agrárritusok	41
A termékenységi mágia, az aratási szokások és a gabonaszellemek Frazer J. G. elméletében	50
A feldarabolt dema-istenek	59
Hatt Gudmund kutatásának tanulságai a pre-Columbian amerikai és az indonéziai agrárfolklorról	62
A vándorlás-elmélet és a kultúrbotanikai szempontok	68
A vegetációs erő transzpozíciójának elmélete	74
A „domináns érdekek” koncepciója	81
Szociális és gazdasági szempontok	87
A munkamítosz-kutatás módszere	92
Áldozatok az agrárkultuszban	97
○ A kalendáris szokások és az agrárkultusz kapcsolatai	101
○ Maszkos, dramatikus szokások, játékok összefüggései az agrárkultusszal	107
Az agrárkultusz teriomorf és antropomorf mitikus lényekre vonatkozó kutatások	129
Az agrárritusok, és -szokások adaptálásának, diffúziójának kérdései	153
A szokások és ritusok átalakulásának, változásának folyamatai	163
✓ A migráció és a szokások átvételének, terjedésének kérdései az agrárhágyományban	182
Az agrárkultusz, a népszokások idegen elemei és a települési kérdések	193
○ A magyar agrárritusok és az európai agrárkultusz	200
Összefoglalás, feladatok	229
Irodalom	237
Német nyelvű összefoglalás	267

Inhalt

Vorwort	5
Einleitung	7
Die Bedeutung des grossen Vorgängers Wilhelm Mannhardt	20
Extremistische Urteile gegen die Theorie von W. Mannhardt	32
Die antiken Götter und Kulte die neuzeitlichen Agrarriten	41
Die Fruchtbarkeitsmagie, die Erntebräuche und die Getreidegeister in der Theorie von J. G. Frazer	50
Die zerstückelten Dema-Gottheiten	59
Lehren der Forschung von Gudmund Hatt über die prekolumbianische amerikanische und die indonesische Agrarfolklore	62
Die Migrationstheorie und die kulturbotanischen Gesichtspunkte	68
Theorie der Transposition der Vegetationskraft	74
Konzeption der "dominanten Interessen"	81
Soziale und wirtschaftliche Gesichtspunkte	87
Die Methode der Arbeitsmythos-Forschung	92
Opfer im Agrarkult	97
Beziehungen zwischen dem Jahresbrauchtum und dem Agrarkult	101
Zusammenhänge von maskierten dramatischen Spielen und Bräuchen mit dem Agrarkult	107
Forschungen der theriomorphen und anthropomorphen mytischen Wesen des Agrarkults	129
Fragen der Adaptierung und Diffusion der Agrarriten und Bräuche	153
Änderungsprozesse der Bräuche und Riten	163
Fragen der Migration, sowie der Entlehnung und Verbreitung der Bräu- che in der Agrarüberlieferung	182
Fremde Elemente des Agrarkults und der Volksbräuche, sowie siedlungs- geschichtliche Fragen	193
Ungarische Agrarriten und der europäische Agrarkult	200
Zusammenfassung, Aufgaben	229
Literatur	237
Zusammenfassung in deutscher Sprache	267